

До: Конституційного суду України
01033, Україна м. Київ вул. Жилянська, 14.

Громадянин України, Кисельов Андрій
Олександрович, вимушений переселенець з
Донецької області.
Проживаю (тимчасово) за адресою:

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

Я, Кисельов Андрій Олександрович, громадянин України, паспорт серії №
виданий МВ УМВС України в області, вимушений переселенець з
зони АТО, що проживаю (вимушено) за адресою м. вул. приміщення

Звертаюсь до Вас відповідно до статей 13, 42, 43, 94 Закону України «Про
Конституційний Суд України» та

Прошу надати:

Офіційне тлумачення частини 3 статті 29 Конституції України:

У разі нагальної необхідності запобігти злочинів чи його перепинити уповноважені
на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий
запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути
перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти
двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про
тримання під вартою.

Підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції
України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України органом
державної влади, а саме Верховною Радою України, що може призвести до порушення моїх
конституційних прав і свобод Законом України «Про внесення змін до Закону України "Про
боротву з тероризмом" щодо превентивного затримання у районі проведення
антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72
години» № 1630-VII (Далі також – Закон № 1630-VII) зокрема порушення прав і свобод
закріплених в статтях 22, 29, 55, 64 Конституції України:

Наявність двох процесуальних норм які існують в межах чинного законодавства статей
12, 176, 214, 276 та 278 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК
України) та Закону № 1630-VII, які неоднозначно застосовують Конституцію України, а
саме частину 3 статті 29 та 55 Конституції України.

1. Статтею 276 КПК України передбачено, що у разі наявності достатніх
доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення повідомлення
про підозру обов'язково здійснюється в порядку, передбаченому статтею 278 цього
Кодексу. Відповідно до частини 2 статті 278 КПК України письмове повідомлення про
підозру затриманій особі вручається не пізніше 24 годин з моменту її затримання.
Законом № 1630-VII передбачається, що превентивне затримання здійснюється без
внесення протягом 24 годин відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, як
це визначено у статті 214 КПК України, тобто без початку кримінального провадження
щодо особи. Превентивне затримання відповідно до положень Закону не є мірою
запобіжного заходу, хоча фактично є триманням під вартою, що не відповідає нормам

статті 176 КПК України. Оскільки відповідно припису частини 4 статті 176 КПК запобіжні заходи (тримання під вартою) застосовуються під час досудового розслідування - слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора, а під час судового провадження - судом за клопотанням прокурора України. Свідчить про неоднозначне застосування частини 3 статті 29 та статті 55 Конституції України статтями 214, 276 та 278 КПК України та Законом № 1630-VII.

2. За нормами статті 12 КПК України під час кримінального провадження ніхто не може триматися під вартою, бути затриманим в інший спосіб через підозру або обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення інакше, як на підставах та в порядку, передбачених цим Кодексом. Кожен, кого затримано через підозру або обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення або інакше позбавлено свободи, повинен бути в найкоротший строк доставлений до слідчого судді для вирішення питання про законність та обґрунтованість його затримання, іншого позбавлення свободи та подальшого тримання. Статтею 15-1 Закону України № 1630-VII, передбачено превентивне затримання здійснюється за вмотивованим рішенням начальника Головного управління (управління) Служби безпеки України або начальника Головного управління (управління) Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим, у відповідній області, містах Києві та Севастополі за згодою прокурора та без ухвали слідчого судді, суду, що є порушенням частини 3 статті 29 та статті 55 Конституції України. Свідчить про неоднозначне застосування припису частини 3 статті 29 Конституції України статтею 12 КПК України та Закону № 1630-VII.

Витяг з Закону України № 1630-VII (чинний, поточна редакція — Прийняття від 12.08.2014):

«Верховна Рада України постановляє:

І. Внести до Закону України "Про боротьбу з тероризмом" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 25, ст. 180 із наступними змінами) такі зміни:

1. Статтю 14 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"З метою захисту громадян, держави і суспільства від терористичних загроз у районі проведення довготривалої антитерористичної операції, як виняток, з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом, може здійснюватися превентивне затримання осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72 години, але не більше ніж на 30 діб".

У зв'язку з цим частини третю - четверту вважати відповідно частинами четвертою - п'ятою.

2. Доповнити статтею 15-1 такого змісту:

"Стаття 15-1. Особливості превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності

Для відвернення терористичних загроз у районі проведення антитерористичної операції відповідно до кримінального процесуального законодавства України з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом, може здійснюватися превентивне затримання осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72 години.

Граничний строк превентивного затримання не може перевищувати 30 діб.

Підставою для превентивного затримання є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою терористичної діяльності.

Превентивне затримання здійснюється за вмотивованим рішенням начальника Головного управління (управління) Служби безпеки України або начальника Головного управління (управління) Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим, у відповідній області, містах Києві та Севастополі за згодою прокурора та без ухвали слідчого судді, суду.

Копія рішення про превентивне затримання особи, причетної до терористичної діяльності, на строк понад 72 години невідкладно надається затриманій особі, а також негайно направляється до слідчого судді, суду відповідної юрисдикції разом із клопотанням про обрання належного запобіжного заходу стосовно відповідної особи.

Превентивне затримання особи не може продовжуватися після розгляду слідчим суддею, судом клопотання про обрання належного запобіжного заходу стосовно цієї особи".»

Витяг з КПК України частини 1, 2, 4 та 5 статті 12 КПК України(чинний, поточна редакція — Редакція від 31.10.2014)

«1. Під час кримінального провадження ніхто не може триматися під вартою, бути затриманим або обмеженим у здійсненні права на вільне пересування в інший спосіб через підозру або обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення інакше як на підставах та в порядку, передбачених цим Кодексом.

2. Кожен, кого затримано через підозру або обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення або інакше позбавлено свободи, повинен бути в найкоротший строк доставлений до слідчого судді для вирішення питання про законність та обґрунтованість його затримання, іншого позбавлення свободи та подальшого тримання. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого судового рішення про тримання під вартою.

4. Кожен, хто понад строк, передбачений цим Кодексом, тримається під вартою або позбавлений свободи в інший спосіб, має бути негайно звільнений.

5. Затримання особи, взяття її під варту або обмеження в праві на вільне пересування в інший спосіб під час кримінального провадження, здійснене за відсутності підстав або з порушенням порядку, передбаченого цим Кодексом, тягне за собою відповідальність, установлену законом.»

Витяг з КПК України частина 4 статті 176 КПК України(чинний, поточна редакція — Редакція від 31.10.2014)

«4. Запобіжні заходи застосовуються: під час досудового розслідування - слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора, а під час судового провадження - судом за клопотанням прокурора.»

Витяг з КПК України з частини 1, 2 та 3 статті 214 КПК України(чинний, поточна редакція — Редакція від 31.10.2014)

«1. Слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.

2. Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

3. Здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом.»

Витяг з КПК України частини 1-4 статті 214 КПК України(чинний, поточна редакція — Редакція від 31.10.2014)

«1. Письмове повідомлення про підозру вручається в день його складення слідчим або прокурором, а у випадку неможливості такого вручення - у спосіб, передбачений цим Кодексом для вручення повідомлень.

2. Письмове повідомлення про підозру затриманій особі вручається не пізніше двадцяти чотирьох годин з моменту її затримання.

3. У разі якщо особі не вручено повідомлення про підозру після двадцяти чотирьох годин з моменту затримання, така особа підлягає негайному звільненню.

4. Дата та час повідомлення про підозру, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність невідкладно вносяться слідчим, прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань.»

Права, свободи та обов'язки людини і громадянина містяться в статтях 21-68 Конституції України. Відповідно пункту 3 Рішення Конституційного Суду України у справі N 1-7/99 від 9 лютого 1999 року N 1рп/99... у розділі II "Права, свободи та обов'язки людини і громадянина", в якому закріплені конституційні права, свободи і обов'язки насамперед людини і громадянина та їх гарантії. Про це свідчить як назва цього розділу, так і системний аналіз змісту його статей та частини другої статті 3 Конституції України.

Відповідно до частини 1 статті 64 Конституції України, Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. Такі випадки визначені в частині 2 статті 64 Конституції України. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції.

Тому вважаю вище викладене неоднозначне застосування в КПК України і Законі України "Про боротьбу з тероризмом" положень Конституції України може призвести до порушення моїх конституційних прав і свобод:

1. Конституція України передбачає дві виключні умови за яких можливо обмеження прав і свобод громадян воєнний або надзвичайний стан і не містить, як такої умови для обмеження прав і свобод антитерористичної операції, а отже припис ст.ст. 14, 15-1 ЗУ "Про боротьбу з тероризмом" на проведення антитерористичної операції, як умову для обмеження прав і свобод громадян є порушенням ст. 64 Конституції України.

2. Приписом статей 14 та 15-1 ЗУ "Про боротьбу з тероризмом" передбачено можливість превентивного затримання на строк до 30 діб.

Приписом ст. 15-1 ЗУ "Про боротьбу з тероризмом" передбачено:

«Превентивне затримання здійснюється за вмотивованим рішенням начальника Головного управління (управління) Служби безпеки України або начальника Головного управління (управління) Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим, у відповідній області, містах Києві та Севастополі за згодою прокурора та без ухвали слідчого судді, суду.

Копія рішення про превентивне затримання особи, причетної до терористичної діяльності, на строк понад 72 години невідкладно надається затриманій особі, а також негайно направляється до слідчого судді, суду відповідної юрисдикції разом із клопотанням про обрання належного запобіжного заходу стосовно відповідної особи.»

Конституцією України передбачено, що в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися «окремі» обмеження прав і свобод, але не можуть бути обмежені права і свободи передбачені зокрема ст. 29 Конституції України. Ч. 3 ст. 29 Конституції України визначено, що: «У разі нагальної необхідності запобігти злочинів чи його перепинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.» .». Пролонгація терміну затримання до 30 діб замість 72 діб водночас порушує право на оскарження в суді, в визначений 72 годинний термін, що є порушенням статті 55 Конституції України.

Враховуючи, що норми Конституції є нормами прямої дії і Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (ст. 8 Конституції) зазначений припис про 30 діб замість 72 годин без ухвали суду є порушенням статей 29 та 55 Конституції України.

3. Відповідно до приписів ч.2 ст. 22 Конституції України, Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані та ч. 3 ст. 22 Конституції України, при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Зважаючи на порушення ст.ст. 14, 15-1 ЗУ "Про боротьбу з тероризмом" ст.ст. 8, 29, 55, 64 Конституції, порушення ст. 22 Конституції є очевидним.

Законом № 1630-VII визначається порядок превентивного затримання осіб, які підозрюються в готуванні чи вчиненні злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених статтями 109, 110, 111, 113, 114 Кримінального кодексу України.

Варто зазначити, що в чинному законодавстві України відсутній інститут превентивного затримання особи, а отже, при запровадженні нових положень кримінально-процесуального характеру слід було враховувати вимоги чинного Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України. Запровадження цього інституту має відбуватися у спосіб, що не суперечить основоположним принципам вказаних кодексів та гарантуватиме дотримання прав людини.

Та те, що Закон № 1630-VII не відповідає на вимоги статей 5 і 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, відповідно до яких кожному гарантується право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім випадків, передбачених цією статтею і відповідно до процедури, встановленої законом. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, визначеним законом, який установить обґрунтованість будь-якого висунутого кримінального обвинувачення.

Додатки:

«25» листопада 2014 року

А.О. Кисельов